

Huvudman

Stiftelsen Lunds Waldorfskola org. nr 845000-8415
info@lundswaldorfskola.se

Ärendet

Tillsyn av Stiftelsen Lunds Waldorfskola i Lund

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Lunds Waldorfskola att senast **fredag den 1 november 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Stiftelsen Lunds Waldorfskola inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Fråga om återkallelse av huvudmannens godkännande kan även aktualiseras om det framkommer ytterligare uppgifter om att huvudmannen inte har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stiftelsen Lunds Waldorfskola ska vidta följande åtgärder:

Ekonomiska förutsättningar

Huvudmannen ska se till att ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. I detta ingår att huvudmannen ska:

- Se till att verksamheten bär sina kostnader (2 kap. 5 § andra stycket 2 p. och 26 kap. 3 § skollagen).

- Betala skulder senast när de förfaller till betalning (2 kap. 5 § och 26 kap. 3 § skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till alp-pef@skolinspektionen eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:2287) i de handlingar som sänds in.

Huvudmannen ska senast vid angivet redovisningsdatum redovisa sina ekonomiska förutsättningar genom att inkomma med ekonomiska underlag enligt följande:

- Årsredovisning för 2023 inklusive underskriven revisionsberättelse
- Avstämd och rättvisande resultat- och balansrapport för räkenskapsåret 2024, ej äldre än två månader
- Skattekontoutdrag för perioden 1 november 2023 till 15 oktober 2024
- Styrelseprotokoll för möten som hålls i mars 2024 till och oktober 2024
- Redogörelse för hur företagsrekonstruktionen fortskridit och den däri planerade försäljningen av fastigheterna samt eventuella underlag som styrker händelserna

Om ärendet

Skolinspektionen inledde under 2023 en riktad tillsyn av Stiftelsen Lunds Waldorfskola (org.nr 845000-8415). Tillsynen omfattar prövning av ägar- och ledningskretsens insikt och lämplighet samt huvudmannens ekonomiska förutsättningar. I ärendet har skriftligt material inhämtats från bland annat huvudmannen samt Lunds tingsrätt. Därutöver har kreditupplysning inhämtats i ärendet. Vidare har intervju med representanter för huvudmannen genomförts den 4 april 2024.

Vad gäller ägar- och ledningskretsens insikt och lämplighet så gör Skolinspektionen i detta beslut ingen bedömning om huvudmannen uppfyller författningarnas krav. Detta mot bakgrund av att utredningen i denna del fortfarande pågår. Skolinspektionen kommer därför att fatta beslut i denna del vid en senare tidpunkt.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Ekonomiska förutsättningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i ärendet inkommit med årsredovisning inklusive revisionsberättelse för räkenskapsåret 2022, kontrollbalansräkning (särskild balansräkning) per 2022-12-31 med tillhörande värdeutlåtande på fastigheter samt preliminär balans- och resultatrapport för perioden januari till och med december 2023. Huvudmannen har även inkommit med skattekontoutdrag för perioden 1 januari 2020 till och med 29 februari 2024, beslut om betalningsanstånd från Skatteverket för redovisningsperioderna november till december 2021 samt april 2022, underlag för beviljad och utnyttjad checkräkningskredit, dokument "Övriga upplysningar ekonomi", samt kompletteringar den 4 april 2023, 16 maj 2023, 17 november 2023 samt den 5 mars 2024. Vidare har huvudmannen inkommit med styrelseprotokoll för 2022-2023 och januari till februari 2024 samt uppgift om antal elever vårterminen 2024. Skolinspektionen har också genomfört en intervju med representanter för huvudmannen den 4 april 2024. I ärendet har Skolinspektionen även inhämtat kreditupplysning från Upplysningscentralen (UC) den 1 juni 2023, 23 november 2023 samt 22 april 2024. Vidare har Skolinspektionen inhämtat beslut från Lunds tingsrätt om inledande av företagsrekonstruktion den 12 mars 2024 samt protokoll från borgenärssammanträde vid Lunds tingsrätt den 2 april 2024.

Av utredningen framgår att huvudmannen inte bär sina kostnader och har en mycket svag betalningsförmåga. Enligt årsredovisningen för 2022 uppgick årets resultat till minus 3,7 miljoner kronor. Under de fyra föregående räkenskapsåren 2018/2019 till 2021 har huvudmannen under två av räkenskapsåren redovisat negativa årsresultat. Även under det senast avslutade räkenskapsåret för perioden januari till och med december 2023 redovisas ett negativt resultat om minus 2 miljoner kronor. Huvudmannen har förutom ökade kostnader även haft minskade intäkter genom ett

minskat elevantal. Elevantalet har minskat med 14 procent mellan höstterminen 2022 och vårterminen 2024, från 222 elever till 192 elever.

Den preliminära balansrapporten per den 31 december 2023 visar på en mycket svag betalningsförmåga på kort sikt då omsättningstillgångarna understiger de kortfristiga skulderna med 5,2 miljoner kronor. Det innebär att huvudmannen har mer kortfristiga skulder som skall betalas inom ett år än de har tillgångar att betala med. Huvudmannen har även en beviljad checkräkningskredit att nyttja om 700 000 kronor. Den utnyttjade krediten per 31 december 2023 är 401 000 kronor. Huvudmannen skriver i dokumentet "Övriga upplysningar ekonomi", att då merparten av stiftelsens tillgångar är bundna i fastigheter har huvudmannen sökt kortsiktiga lösningar för behovet av rörelsekapital, såsom ett kortsiktigt extra banklån samt utnyttjande av möjlighet till anstånd med arbetsgivaravgifter och personalskatter. Av styrelseprotokoll daterat i januari 2024 framgår att banken nu inte beviljar likviditetslån till huvudmannen.

Av beslut från Skatteverket framgår att huvudmannen har beviljats betalningsanstånd om 2 miljoner kronor. Betalningsanstånden avser redovisningsperioderna november och december 2021 samt april 2022. Av inkomna beslut framgår att anstånden medges till december 2023 respektive september 2023. Huvudmannens kortfristiga skulder uppgår till 5,5 miljoner per den 31 december 2023 varav 2 miljoner av dessa avser de beviljade ej återbetalda betalningsanstånden då huvudmannen fått förlängt anstånd.

Av skattekontoutdraget för perioden 1 januari 2020 till och med 29 februari 2024 framgår flera fall av sena inbetalningar av skatter och avgifter. Under det senaste räkenskapsåret, 2023, har huvudmannen påförts kostnadsräntor under 9 av 12 månader. Totalt uppgår kostnadsräntorna till 25 000 kronor under 2023. Några av fallen är en kombination av både för lite inbetalt och för sent. Det framgår även av revisionsberättelsen för räkenskapsåret 2022 att den auktoriserade revisorn lämnat anmärkning om sent betalda skatter och avgifter.

Enligt den preliminära balansrapporten per 31 december 2023 framgår att skulder till kreditinstitut uppgår till 7,8 miljoner varav 360 000 kronor av dessa är kortfristiga vilket innebär att de förfaller inom ett år från räkenskapsårets början.

Det framgår av utdrag från UC daterat 22 april 2024 att huvudmannen inte har någon betalningsanmärkning eller någon skuld registrerad hos Kronofogden.

Av utredningen framgår att huvudmannen har ett negativt justerat eget kapital, det vill säga att de totala tillgångarna understiger de totala skulderna. Av årsredovisningen för 2022 framgår att huvudmannens justerade egna kapital per den 31 december 2022 uppgår till minus 506 000 kronor. Det preliminära resultatet för perioden januari till och med december 2023 visar på att det justerade egna kapitalet minskar ytterligare. Enligt den preliminära balansrapporten per 31 december 2023 uppgår justerat eget kapital till minus 2,6 miljoner kronor.

Huvudmannen har per 31 december 2022 upprättat en särskild balansräkning till följd av att det justerade egna kapitalet är negativt. Den särskilda balansräkningen redogör för att huvudmannen har övervärden i fastigheter vilket visar att det finns täckning för huvudmannens ansamlade förluster. Fastigheterna har enligt värdeutlåtandet, daterad i november 2019, ett marknadsvärde på 33,7 miljoner kronor. Huvudmannen har i intervju den 4 april 2024 uppgett att de i oktober 2023 anlitat en mäklare för en framtida försäljning av fastigheterna. Mäklaren har vidimerat värderingsutlåtandet från 2019. Fastigheterna utgör både byggnad och mark som nyttjas till huvudmannens skol- och fritidsverksamhet. De redovisas på balansräkningens tillgångssida till ett värde om 10,8 miljoner kronor per den 31 december 2022. Övervärdet uppgår till 22,9 miljoner kronor, vilket överstiger huvudmannens ansamlade förluster.

Huvudmannens representanter uppger i intervju den 4 april 2024 att Stiftelsen Lunds Waldorfskola har beviljats företagsrekonstruktion den 12 mars 2024. Vidare uppger huvudmannen att en försäljning av stiftelsens byggnader och mark är en förutsättning för att företagsrekonstruktionen ska lyckas och för att den kortsiktiga likviditeten ska lösa sig. Huvudmannen förklarar att det i företagsrekonstruktionen inte kommer att göras några skuldavskrivningar. Vidare uppger huvudmannen att de ännu inte har en potentiell köpare av fastigheterna.

Av tingsrättens beslut om inledande av företagsrekonstruktion framgår att det kan antas att stiftelsen, som är en näringsidkare och har ordnad bokföring, inte kan betala sina förfallna skulder eller att en sådan oförmåga inträder inom kort samt att det finns grundad anledning att anta att verksamhetens livskraft kan säkras genom rekonstruktionen. Tingsrätten erinrar i beslutet om att rätten, när tre månader förflutit från dagen för beslutet om företagsrekonstruktion, har att besluta att företagsrekonstruktionen ska upphöra, om inte rätten, på grund av en begäran från gäldenären, rekonstruktören eller en borgenär, medger att företagsrekonstruktionen får pågå ytterligare tid.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 5 § skollagen får enskilda efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat grundskola. Godkännande ska enligt 2 kap. 5 § andra stycket lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

I 26 kap. 3 § första stycket 5 skollagen anges att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 §.

I förarbetena till skollagen anges att den enskilde ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kravet gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Det kan bli aktuellt att ingripa mot en aktör om ekonomin kraftigt försämras, till exempel genom vikande elevunderlag eller att aktörens tillgångar minskar, på ett sådant sätt att det påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av godtagbar kvalitet enligt lagar och andra föreskrifter.

Om verksamheten visar ett underskott bör det vägas in om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skälig tid nå ett överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt. Vidare anges att om en tillsynsmyndighet konstaterar att det finns risk att verksamheten inom en nära framtid kommer att gå i konkurs bör detta vara ett skäl att ingripa mot verksamheten. (Prop. 2017/18:158 s. 50 och 122.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Stiftelsen Lunds Waldorfskola inte har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar.

Det framgår av utredningen att huvudmannen inte bär sina kostnader, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna och att huvudmannen går

med förlust. Att huvudmannen inte bär sina kostnader har lett till att stiftelsens tillgångar i snabb takt minskat och att stiftelsen har en mycket svag betalningsförmåga. Huvudmannen har under de två senaste åren finansierat rörelsen genom kortfristiga lån och uppskjutna betalningar till det allmänna genom betalningsanstånd med skatter och avgifter. Utöver betalningsanstånden framgår även att huvudmannen påförts kostnadsräntor för sent inbetalda skatter och avgifter under såväl 2022 som 2023. Att betala skatter och avgifter sent har gett huvudmannen ytterligare kredit. Den svaga betalningsförmågan fortlöper även under 2024 då utredningen visar att huvudmannen inte beviljats ett likviditetslån från banken samt att huvudmannen ansökt om och beviljats företagsrekonstruktion.

Av utredningen framgår även att huvudmannens egna kapital är negativt, det vill säga att huvudmannens totala tillgångar understiger dennes totala skulder. Enligt den upprättade särskilda balansräkningen med tillhörande värdeutlåtande på fastigheterna framgår att övervärdet täcker de ansamlade förlusterna. Att en stiftelse upprättar en särskild balansräkning i enlighet med stiftelselagen innebär dock inte att verksamheten har tillförts likvida medel eller att den ekonomiska styrkan ökar. Därmed finns inga tillgängliga likvida medel att hantera en eventuell förlust till följd av exempelvis minskat elevantal och det bedöms inte heller finnas utrymme för nödvändiga investeringar. Värderingsutlåtandet förändrar därmed ej bedömningen att stiftelsen saknar medel då övervärdet inte kommer skolverksamheten till godo förrän det realiserar genom exempelvis försäljning eller belåning.

Huvudmannen bedöms under överskådlig framtid ha ett begränsat utrymme för nödvändiga investeringar på grund av att huvudmannen inte bär sina kostnader. Vidare har huvudmannen på grund av förlusterna en svag betalningsförmåga och ett eget kapital som är negativt. Att huvudmannen beviljats företagsrekonstruktion visar på huvudmannens ekonomiska svårigheter samt att huvudmannen inte kan betala sina skulder när de förfaller till betalning, och ändrar därför inte Skolinspektionens bedömning. Inte heller huvudmannens planerade framtida försäljning av fastigheterna utgör skäl för Skolinspektionen att ändra sin bedömning.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Stiftelsen Lunds Waldorfskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller ekonomiska förutsättningar. Det finns därför skäl att förelägga Stiftelsen Lunds

Waldorfskola att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av Johanna Tinghammar Bruck, beslutsfattare.

Utredaren Benjamin Faghih har varit föredragande i ärendet. I ärendets slutgiltiga handläggning har även ekonomerna Hanna Abrahamsson och Linnea Holmström Svedin medverkat.